

Ukulturen må bekjempes

Stortingspolitikere, trygdedirektøren og legenes president synes det er uakseptabelt og skuffende at leger omgår eller utnytter takstsystemet. De vil ha slutt på ukulturen.

– Jeg er både overrasket og skuffet over opplysningene om at mange leger tar seg mer betalt i egenandelen enn det normaltarriffen gir dem rett til, sier John Alvheim (FrP), leder av sosialkomiteen i Stortinget.

– I den grad det forekommer, er dette en uakseptabel praksis som må stanses umiddelbart. Jeg forventer helt andre holdninger fra legene, og jeg regner med at Legeforeningen tar opp saken med sine medlemmer, sier han.

– Dette er direkte tyveri, men her er det pasientene man stjeler pengene fra, og ikke trygdesystemet. Begge deler er selvsagt umoralsk, og kan svekke folks tiltro til leger, sier John Alvheim.

Kjent med forholdene

Trygdedirektør Dagfinn Høybråten sier til Tidsskriftet at han er kjent med at avtaleleger ikke sjelden krever mer i pasientbetaling enn hva de etter normaltarriffen har anledning til. Han sier at Rikstrygdeverket får mange henvendelser om dette, både fra privatperso-

John Alvheim

ner og trygdekontorer.

– Den praksis som beskrives er klart i strid med avtaleverket, i den utstrekning den gjelder leger med driftstilskudd eller praksis i den offentlige helsetjeneste, sier Høybråten.

– Hva kan Rikstrygdeverket foreta seg?

– Trygdestaten har ikke umiddelbare sanksjonsmidler overfor leger som bryter avtalen. Det er ikke forutsatt at trygdekontorene skal kontrollere om avtaleleger forholder seg til de fastsatte egenandelene, men vi har anbefalt trygdekantorene å gjøre kommunen eller fylkeskommunen oppmerksom på eventuelle regelbrudd, sier Dagfinn Høybråten.

Beklagelig praksis

President Hans Petter Aarseth i Legeforeningen sier at det er uakseptabelt og beklagelig når medlemmer omgår eller utnytter takstsystemet for legetjenester.

– Legeforeningen og staten har en bindende avtale om konsultasjons- og prosedyretakster, og våre medlemmer forplikter seg til å følge spillereglene. Normaltarriffen

Dagfinn Høybråten

Hans Petter Aarseth

gjelder alt kurativt helsearbeid, men det finnes enkelte tjenester og områder som leger kan ta betalt for. Blant annet gjelder det ulike attester og forebyggende helsearbeid.

Aarseth har forståelse for at visse områder i normaltarriffen kan være vanskelige å tolke, men advarer mot at det blir en unnskyldning for å omgå reglene.

– Det har vært en del uklarheter rundt enkelte merknader i normaltarriffen, men dette ble endret på i fjor sier han.

– Hvordan vurderer du avvikende egenandeler i forhold til trygdebedrageri?

– Det er to sider av samme sak, men trygdemisbruk er langt mer alvorlig fordi det dreier seg om en direkte kriminell handling. Variasjonene i egenandelene er imidlertid uttrykk for en ukultur som det er viktig å bekjempe.

– Hva slags tiltak vil Legeforeningen sette inn?

– Vi må sørge for god informasjon, og ha løpende diskusjon om bruk av takstsystemet. Her må også Alment praktiserende lægers forening og Praktiserende Spesialisters Landsforening oppfordre sine medlemmer om å forholde seg til avtaleverket.

– Hvilke sanksjonsmuligheter har Legeforeningen?

– I dette tilfellet er det medlemmene som påfører seg selv sanksjoner, ved ikke å holde seg til avtaleverket. Konsekvensene kan i så fall bli at man undergraver normaltarriffsystemet, og det er både alvorlig og bekymringsfullt, sier Hans Petter Aarseth.

– Tom Sundar, Tidsskriftet
tom.sundar@legeforeningen.no

Tilfeldig priskontroll av leger

Det er Konkurransetilsynet som fører tilsyn med priser på legetjenester. Når det gjelder egenandeler, er det først og fremst virkemidler som tilsynet kan benytte for å kontrollere at leger holder seg til spillereglene.

Det ene virkemidlet er forskriften om prisopplysning ved legetjenester (1), hjemlet i konkurranseloven. Forskriften gjelder for tjenester som tilbys i både offentlig eller privat legetjeneste, herunder poliklinikker, laboratorier og røntgeninstitutter. De sentrale bestemmelsene er at det skal være synlig prisoppslag på venteværelset og at pasienten har krav på kvittering. Det andre virkemidlet er loven om pristiltak som utdypet forbudet mot å ta, kreve eller avtale priser som er urimelige (2).

Stikkprøver

Regionsjef Odd Arne Westgaard i Konkurransetilsynets østlandskontor sier at tilsynet ikke gjennomfører systematiske priskontroller av leger, men at man fra tid til annen har stikkprøver basert på klager fra pasienter som mener at de har betalt for mye hos legen.

– Hvor alvorlig er problemet?

– Konkurransetilsynet behandler 2–3 slike klagesaker hvert år, men jeg kjenner ikke til at noen av sakene har fått alvorlige etterspill i form av politianmeldelser.

– Hvor stor andel av legene overholder påbudet om prisoppslag?

– Det er flere år siden vi sist gjorde en grundig undersøkelse av dette. Vårt inntrykk er at flertallet av legekantorene overholder be-

stemmelsene, men også på dette området er vi avhengig av at publikum melder fra til oss, sier Odd Arne Westgaard.

Konkurransetilsynet i Trondheim opplyser at siste gang en systematisk kontroll ble gjennomført, var i 1995. Av 65 kontrollerte legekantorer i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal, var det åtte som manglet prisoppslag (12,3%). Ved en tilsvarende kontroll i 1991 manglet 69 % av legekantorene prisoppslag.

– Tom Sundar, Tidsskriftet
tom.sundar@legeforeningen.no

Litteratur

1. www.lovdata.no/for/sf/aa/ta-19940101-0066-0.html (19.3.2001)
2. www.lovdata.no/all/alfab.html (19.3.2001)